

Vedlegg 6

Deluttalelse – helse, miljø og sikkerhet

Høringsuttalelse til ”RAPPORT AV 26. MARS 2012 – NESØYA SKOLE OG IDRETTSHALL – SKOLEDRIFT I ANLEGGSPERIODEN”

Denne deluttalelsen tar for seg kommentarer og faktuelle opplysninger knyttet til det som er presentert i kommunens rapport rundt helse, miljø og sikkerhet i høringsuttalelsen: Vedlegg 4 – Notat fra Hovedvernombudet angående bygging av Nesøya skole og Vedlegg 5 – Uttalelse fra Kommuneoverlegen.

Asker kommune tilsidesetter i denne saken sin øverste medisinskfaglige rådgiver. Kommuneoverlegen anbefaler at barna får bli på Nesøya i byggeperioden. Kommuneoverlegen har ansvaret for å ivareta befolkningens helse- miljø og sikkerhet gjennom regelverket knyttet til miljørettet helsevern, jf. folkehelseloven. Likevel velger Asker kommune å høre på Hovedverneombudet, uten medisinskfaglig kompetanse.

Hovedvernombudet legger, i motsetning til kommuneoverlegen, ikke til grunn at gjeldende HMS-regler, T1442 og byggherreforskriften følges og overholdes. HVO velger også å se bort fra at gjeldene forskrifter uansett må overholdes i forhold til barnehagebarn i Bikuben og Nesøya barnehage som ligger på byggeplassens nabotomt /i umiddelbar nærhet.

Det er svært foruroligende og beklagelig at kommunen under kriteriet sikkerhet ikke har gjort noen vurdering av risiki knyttet til barnas ferdsel og opphold på dropsteder/opphentingsplasser eller ved selve bussingen og at risiki ved de respektive alternativer ikke er avstemt mot hverandre.

Innhold

1	Vurderingskriterier	2
1.1	Ad kriteriet sikkerhet.....	2
1.2	Ad kriteriet HMS.....	3
1.3	Konklusjon	4
2	Hovedverombudet(HVO) vs kommuneoverlegens betraktninger	4
2.1	Hovedverombudets betraktninger (HVO).....	4
2.1.1	Skolens ansatte.....	5
2.2	Kommuneoverlegens betraktninger	5
2.3	Konklusjon	6
3	Barnas påvirkning og erfaringer	6
3.1	Skole i drift.....	6
3.2	Konsentrasjon – Barnas hverdag.....	6
3.3	Konklusjon	7

1 Vurderingskriterier

Styringsgruppen har funnet det hensiktsmessig å oppstille ulike kriterier som vurderingen skal knyttes mot og som i prioritert rekkefølge er:

- sikkerhet
- HMS
- læringsmiljø
- samfunnsmessig effektiv ressursbruk
- økonomi

Styringsgruppen uttaler: "Det finnes ikke regler som direkte angir hvilket støynivå og støvmengde som er lovlig fra en byggeplass, men retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442) er veiledende og angir blant annet en støygrense ved større arbeider på 60 db i skole/barnehage. Grenseverdiene skjerpes ved langvarige arbeider og for mer enn 2 års anleggsperiode er de 50 db."

Vi synes det er fornuftsstridig at Asker kommune på bakgrunn av ovennevnte kriterier konkluderer med at fortsatt skoledrift ikke er mulig. Dette er paradoksalt, da det i umiddelbar nærhet til anleggsområde skal være to barnehager i drift. Den ene barnehagen vil faktisk ligge nærmere anleggsplassen enn skolen og skolegården.

Vi vil i det videre vise at kommunens vurderinger ikke er forsvarlig saksbehandlet. Kommunen har ikke latt uavhengige entreprenører uttale seg om de kan oppfylle sikkerhetskravene i Byggherreforskriften – med den konsekvens at fortsatt drift vil være uproblematisk.

1.1 Ad kriteriet sikkerhet

Styringsgruppen sier: " Ved fortsatt drift på Nesøya vil det utgjøre en risiko at 460 elever skal oppholde seg på et relativt lite uteareal tett opp til en byggeplass. Styringsgruppen mener risikoen for elevene knytter seg til følgende tre forhold:

- i) anleggstrafikk til og fra byggeplassen/skoleområdet vil utgjøre en økt risiko i forhold til en normalsituasjon.
- ii) selv om byggeområdet vil bli tilstrekkelig sikret, vil det være en viss risiko for at barn forsøker å komme inn på byggeområdet
- iii) risikoen for skader på elever som oppholder seg utenfor anleggsgjerdet (altså på skoleområdet) er tilstedet, men anses som liten."

Byggherreforskriften §9 pålegger byggherre å gjøre tiltak for å hindre at uvedkommende får tilgang til området der det utføres byggearbeid.

Ved andre prosjekter vi har hentet erfaringer fra fortelles det om streng fokus på sikring (både fra byggherres og skolens side), samt at barna har lært seg hva som er lov og ikke lov. Det refereres til at

barna ønsker å overholde reglene og at det ikke har vært problemer knyttet til uttesting av disse (ref. Vedlegg B Erfaringsstater).

Til punkt i) og ii) må også sies at det ved bussing av barna til Drengsrud fortsatt vil være barn som må gå forbi byggeplassen med den beskrevne anleggstrafikk og gjerde, både på vei til og fra bussen, men også på vei til og fra venner og fritidsaktiviteter. Barnehagens barn vil dessuten også være i umiddelbar nærhet og deres nysgjerrighet er sannsynligvis vel så stor som skolebarnas.

Kommunen ser det likevel som uproblematisk å ha barnehagene i drift ved siden av anleggsplassen.

Til iii) anmerkes at styringsgruppen mener risikoen for skader på elever på skoleområdet er tilstede, men anses som liten. Dette er altså det punktet som er særegent ved skole i drift, i) og ii) gjelder uansett hvor skolen driftes. Konklusjonen er ikke utdypet nærmere eller kommentert/verifisert fra entreprenør eller tverrfaglig sammensatt gruppering på bakgrunn av utarbeidet mulighetsstudie.

”Styringsgruppen vurderer sikkerheten for de ansatte å være innenfor akseptable rammer.”

Til tross for dette konkluderer kommunen med at det beste for alle parter er at elevene busses.

Styringsgruppen bemerker at:” det vil være en forutsetning at gjeldende HMS-forskrifter følges, og at uansett valg av alternativ vil sikkerhet være prioritert. Styringsgruppen har ikke foretatt statistiske vurderinger av risiko for elevene basert på tilsvarende prosjekter. Styringsgruppens vurdering er derfor basert på en skjønsmessig vurdering ut i fra de konkrete forholdene som gjelder for dette prosjektet.”

Vi synes det er betenkelig at det i rapportens del om sikkerhet ikke vurderes hvilken risiko bussing vil innebære. Bussing vil i dette tilfellet foregå på en av Norges mest trafikkerte strekninger. Det vises til vårt notat om bussing (Vedlegg 7 Deluttalelse ad rapporten bussing og trafikk), der Barneombudet og Trygg Trafikk advarer mot manglende sikkerhet i skolebussene. Skoleveiene, på- og avstigning på bussholdeplassene med videre må også vurderes i forhold til sikkerhet. Det er bemerkelsesverdig at kommunen ikke har funnet det nyttig å konsultere Trygg Trafikk, Veidirektoratet eller politiet når det gjelder vurdering av sikkerheten ved dropsteder/opphentingsplasser og risikoelementer ved busstransport. Ifht barnas sikkerhet ved alternativet bussing foreligger det ikke engang en «skjønsmessig» vurdering.

Vi etterlyser en avstemming av risiki ved de respektive alternativer.

1.2 Ad kriteriet HMS

Kommuneoverlegen legger, på lik linje som kommunen (jmfr avsnittet over), til grunn at gjeldene HMS- forskrifter følges og anbefaler alternativ B (skole i drift) .

Styringsgruppen bemerker ”at byggetiden er forholdsvis stram og at det ikke er forenelig med fremdriften i byggeprosjektet å legge begrensninger for når arbeider skal skje f eks at det ikke skal utføres arbeider i skolens friminutter.”

Det poengteres av styringsgruppen at 60(hhv50) dB grensen gjelder den gjennomsnittlige støybelastning for byggeprosjekter (hhv 2 år) og ikke for sprengning, spunting og pigging som anses

for kortvarige støybelastning uten den samme risiko. Fasen med støy knyttet til spunting, pigging med videre vil etter fagfolks vurdering uansett kunne begrenses til 2 måneder (ref Vedlegg 3 - Deluttalelse Mulighetsstudie). Vi minner om at barnehagebarna som oppholder seg utendørs større deler av dagen, skal hensyntas iht samme regler.

Kommuneoverlegen legger til grunn at gjeldene forskrifter og regler ved en byggeprosess overholdes for å ivareta ansatte og barn i barnehagene og ved skolen. Han anbefaler at også skolebarna blir på Nesøya.

1.3 Konklusjon

Kommunen synes tydeligvis at støy- og støvbelastningen for barnehagebarna ikke er bekymringsfull. Dette må ha overslagseffekt til skolens ansatte og elever.

2 Hovedverombudet(HVO) vs kommuneoverlegens betraktninger

2.1 Hovedverombudets betraktninger (HVO)

Hovedverombudets notat legger, i motsetning til kommuneoverlegen og styringsgruppen, ikke til grunn at HMS- forskriftene, Byggherreforskriften og T1442 følges og overholdes. HVO velger også å se bort fra at gjeldene forskrifter uansett må overholdes ifht de ansatte og barnehagebarna i byggetomtens umiddelbare nærhet.

Usikkerheten som skapes i HVO sitt notat rundt de ansattes arbeidsmiljø bygger på uriktige argumenter ikke minst så lenge både kommuneoverlegen og styringsgruppen anser sikkerheten for å være akseptabel.

Mener HVO at støy er farligere for voksne enn for små barn under utvikling?

Mener HVO at det er mulig å oppfylle kravene i forhold til støyeksposering for ansatte i barnehagene, men at samme beskyttelse ikke kan gis til ansatte og elever ved skolen?

HVO påpeker videre at man kan risikere at deler eller hele skolen må stenges for undervisning eller SFO-aktiviteter pga støy. Dette er en antagelse ut fra at forskrifter og regler ikke overholdes og oppleves som ledd i en forhåndskonkludert utredning. HVO legger til grunn en byggetid på 3 år – dette er ikke verifisert av potensielle entreprenører med riktig fagkompetanse. Uavhengige entreprenører uttaler at reell byggetid ved fortsatt drift er mye kortere enn 3 år. Se for øvrig Vedlegg 3 Deluttalelse Mulighetsstudie.

HVO kommenterer også ift. til ”planlegging av kvaliteten på undervisningen” som strengt tatt ikke hører inn under HVO sine arbeidsoppgaver (ref. Arbeidsmiljøloven § 6-2).

HVO innehar ingen medisinsk kompetanse, men uttaler seg om forverring av astma og allergier eller kroniske lidelser i forbindelse med støv. Det er i denne forbindelse utelatt at svevestoffer og utslipp fra nærliggende sterkt trafikkert motorvei ved Drengsrud kan påvirke de samme lidelsene. HVO uttaler seg også om forhold rundt støy og forventede støyskader. HVO har ikke sett elevenes situasjon i et utvidet perspektiv, og HVO har ikke vurdert risikoen knyttet til bussing.

2.1.1 Skolens ansatte

HVO mener det vil gå ut over de ansattes psykososiale arbeidsmiljø at "...ansatte må være ekstremt påpasselige for å unngå at barn blir skadet". Sikkerheten rundt anleggstrafikk og sikring av byggeplassen er byggherres ansvar og sikres gjennom Byggherreforskriften. Igjen skisserer HVO forhold der det antas at forskriftene ikke følges. Rapporter fra andre skoler som har vært i drift under byggeprosesser, sier at disse forhold kan brukes i en oppdragende pedagogisk prosess, jmf. vedlegg B - Erfaringssitater. Dette snus på den måten til et positivt læringsmoment og kunne vært omtalt i den pedagogiske vurderingen.

Det er betenkelig at HVO ikke har kommentert noe i forhold til bruk av Drengsrud som erstatningsskole og de utfordringer skolens ansatte vil ha i læresituasjonen der. Det fokuseres i HVO sitt notat på at "ekstratid vil gå med på å planlegge for at kvaliteten på undervisningen og dermed elevenes læringsutbytte blir best mulig ivarett". Dette vil også gjelde ved undervisning på Drengsrud ifht at skolen har en annen struktur og nye rutiner må innarbeides for de to årene undervisningen skal foregå der (Jmf. Vedlegg B Erfaringssitat og erfaringssitat rundt forhold på Drengsrud). Videre er det ikke bemerket at de ansatte pålegges flytting av alt materiell 2 ganger istedenfor 1.

Er alle ansatte selv blitt spurt om de ønsker å undervise et annet sted enn der de er nå ? Ut fra skoleledelsens delrapport fremgår det at de "har brukt 2 år på å motivere og bygge opp fellesskap rundt den fasen vi skal inn i."

2.2 Kommuneoverlegens betraktninger

Kommuneoverlegen, som kommunens medisinskfaglige rådgiver, har iflg. kommunens Vedlegg 5 fått kort frist til å uttale seg. Hvorfor har ikke han vært involvert i prosessen tidligere? Det burde være i kommunens interesse at faglig kompetanse og kjennskap til lover og regler knyttet til HMS brukes i et så viktig spørsmål. Det er dessuten et krav om at kommunelegens tilråding og begrunnelse følger saken når kommunen behandler saker om miljørettet helsevern. (jmf. folkehelseloven)

Kommuneoverlegen kommenterer viktigheten av 45 minutter ekstra tid hver dag i sitt nærområde til lek, fysisk aktivitet og lekselesing. Han påpeker at "Alternativ A (bussing til Drengsrud) medfører skoledrift geografisk adskilt fra barnas nærområde og i en ny bygning. Det forventes at slike omstillinger vil føre til behov for ekstra oppfølging, trygging og forebygging av engstelse hos barna, spesielt i starten". "Alternativ A vil føre til en vesentlig merbelastning for barna og familielogistikk i forhold til nåsituasjonen. Det er ikke urealistisk å forvente noe grad av stressreaksjoner hos barna som resultat av den nye situasjonen og potensiell engstelse rundt totalsituasjonen".

Det er betenkelig at man lar HVOs notat veie tyngre enn kommuneoverlegens uttalelse, dette til tross for deres ulike fagkompetanse. HVO har også som nevnt uttalt seg innenfor flere områder som ikke hører inn under HVO sine oppgaver eller kompetanseområder.

2.3 Konklusjon

Kommuneoverlegens notat er den eneste av rapportene som kommenterer forhold rundt de to omkringliggende barnehagene. Han har også reelt drøftet både skole i drift og bussing og er den eneste av rapportene som hensyntar barna og setter fokus på barnas tidsbruk ifht bussingen. Kommuneoverlegen har gjennom sin utdanning og erfaringsbakgrunn posisjon som kommunens øverste helsefaglige myndighet.

Et Hovedvernombud velges uavhengig av kompetanse og skal få den opplæring som er nødvendig for å kunne utføre HVO- vervet på forsvarlig måte - dette innebærer i praksis et forholdsvis kortvarig enkelt kurs sammenliknet med medisinsk utdanning og erfaring.

Vi stiller igjen spørsmål ved kommunens handlemåte når kommuneoverlegens uttalelse forbigås uten en reell drøfting hvor hensynet til barnas helseforhold er i fokus.

3 Barnas påvirkning og erfaringer

3.1 Skole i drift

Kommunens rapport omtaler i liten grad om hvordan skolens elever vil kunne oppleve de to forskjellige løsningene. Barna er tross alt de viktigste aktørene i denne saken.

Vi viser til innhentede uttalelser fra rektorer, ansatte og foreldre ved 24 skoler som har vært i drift under nybyggingsprosesser/rehabiliteringsarbeider (Vedlegg B - Erfaringssitat).

Skoleledelsene, lærere og foreldre rapporterer små ,problemer ved denne situasjonen.

3.2 Konsentrasjon – Barnas hverdag

”Barns konsentrasjonsevne påvirkes av deres totale livssituasjon, og et harmonisk barn i en velfungerende familie og som trives i skole eller barnehage har bedre forutsetninger. At mat og søvn påvirker konsentrasjonsevnen kjenner vi vel alle til, men også familiesituasjonen har mye å si.”
(helsesøster Elin Asbjørnsen hos familieverden.no)

Barn som til skolestart har gått i barnehagen med 3 barn pr voksen, skal fra 2. dag busse 11 km ut av nærmiljøet til et sted de ikke har noen tilknytning til. De skal ta ansvaret for sekk og skiftetøy og hver dag i 2 år forflytte seg ut av sitt nærmiljø. Barn som er avhengige av fullt SFO tilbud, reiser fra Nesøya kl 0730 og kommer tilbake ca kl 17. Et stort krav til små barn. Både tid brukt på bussingen, engstelse og forholdene på bussen (erting, bilsyke, barn som sovner eller som må på do) kan gjøre barna slitne og stressede.

Går et barn og gruer seg til for eksempel en busstur eller å busse til et sted de ikke vet hvor er, kan det få konsekvenser.. Et slitent og anspent barn vil ha vanskelig for å konsentrere seg. Med lite fleksible leveringsmuligheter og tidsskjema man sjelden har full kontroll over pga trafikk, kan man få stressede og irritable foreldre som igjen gir lite ro og harmoni i familiesituasjonen. Dette er forhold som er med på å gjøre barnas hverdag og totale læringssituasjon dårligere.

Flere av barna skal i tillegg til å busse under grunnskoleårene også busse til Drengsrud under ungdomsskoleårene. Det er oppsiktsvekkende at det ikke, bortsett fra i kommuneoverlegens, i noen av delrapportene er gjort vurderinger rundt barnas hverdag og for de eldre, hele skoleløpet.

I tillegg til bussturen barna får til og fra skolen vil fritidstilbudet i gymsalen på Nesøya bortfalle. Igjen må barna settes i bil og fraktes ut av øya på fritidsaktiviteter de selv til fots ellers hadde kunnet ta seg til. Alt dette er i motstrid til helsemyndighetenes anbefaling ift barns helse og innlæring av gode vaner mtp fysisk aktivitet. Dette har kommuneoverlegen fortjensfullt anmerket og kommunen bør vektlegge også denne siden av barns utvikling.

3.3 Konklusjon

Ivaretagelse av barnas beste sett som helhet er ikke drøftet i andre delrapporter enn i kommuneoverlegens. Denne bør vektlegges.